

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА В УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ КОНТЕКСТІ
підготовки магістра

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Літературна критика в українсько-польському контексті» підготовки магістра

Розробники: Сухарєва Світлана Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, професор і завідувач кафедри полоністики і перекладу,
Криштоф Надія Григорівна, асистент кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Світлана СУХАРЄВА

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 05 вересня 2024 року.

Завідувач кафедри:

проф. Світлана СУХАРЄВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	галузь знань 03 Гуманітарні науки спеціальність 035 Філологія підготовки магістра	вибірковий
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 2024–2025. Курс 2
		Семестр 3
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: 3 семестр – залік
Мови навчання		Українська, польська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: **Сухарева Світлана Володимирівна**

Науковий ступінь: **доктор філологічних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **професор і завідувач кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація: **+38097 761 40 53,**

Sukhareva.Svitlana@vnu.edu.ua

Прізвище, ім'я та по батькові: **Криштоф Надія Григорівна**

Науковий ступінь: **-**

Вчене звання: **-**

Посада: **асистент кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація: **+380984651579,**

Kryshtof.Nadiia@vnu.edu.ua

Дні занять: **<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>**

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК

Силабус вибіркового освітнього компонента «Літературна критика в українсько-польському контексті» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності «035 Філологія».

Предметом ОК є літературно-критичні статті, присвячені проблематиці українсько-польського пограниччя як у польському, так і в українському контекстах розвитку літератури, культури, історії обох держав. Також здобувачі освіти можуть розвинути навички написання критичних публікацій – рецензій, анотацій, есе, коментарів тощо

Реалізація зазначених завдань здійснюється на основі тісних міжпредметних зв'язків з фаховими нормативними ОК, а саме: «Польська мова», «Техніка перекладу», «Сучасний літературний процес».

Силабус вибіркового освітнього компонента складається із двох змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Літературно-критичні напрацювання, присвячені українсько-польському пограниччю.

Змістовий модуль 2. Літературно-критичні праці та особливості їх створення українською та польською мовами.

2. Пререквізити/Постреквізити

Курс літературної критики в українсько-польському контексті опирається на знання здобувачів освіти, попередньо засвоєних під час курсу з польської літератури та практичних заняттях з польської/англійської мов. Літературна критика формує наукові навички інтерпретації загальних і професійних освітніх компонентів.

Програма курсу передбачає продовження вивчення літературно-критичних опрацювань у межах ОК «Техніка перекладу», «Перекладацька практика», застосування здобутих знань під час написання, оформлення і захисту кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Вибірковий освітній компонент має на меті сформувати навички опрацювання критичних матеріалів і розвиває самостійне критичне мислення здобувача освіти. Водночас він доповнює блок загальних і професійних компонентів, межі яких він має на меті розширити.

Завдання ОК «Літературна критика в українсько-польському контексті» передбачає:

- ознайомлення з основними віхами розвитку літературної критики у Польщі та в Україні;
- здобуття знань про польську літературну критику в історичному та новітньому розрізі;
- формування вмінь та навичок аналізу літературно-критичних надбань польської та української науки, оформлення бібліографічних джерел відповідно до польських і українських вимог;
- засвоєння методики створення літературно-критичних публікацій.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- Здатність застосовувати на практиці здобуті філологічні знання та перекладацькі уміння в умовах різних видів академічної мобільності.

Програмні результати навчання:

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі мовознавства та культурознавства.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Літературно-критичні напрацювання, присвячені українсько-польському пограниччю						
Тема 1. Особливості літературної критики, історія її виникнення і розвитку на тлі історично-літературних процесів	10	2		8		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 2. Основні літературні критики в польському письменстві	11	2	1	8		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 3. Основні літературні критики в українському письменстві	12	2	1	8	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 4. Літературно-критичні статті на українську тематику в Польщі	10	2	1	8	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 5. Літературно-критичні статті на польську тематику в Україні	10	2	1	4	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 6. Українська та польська літературна критика, присвячена українсько-польському пограниччю	6		1	4	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Підсумковий тест	1		1			Т/10
Разом за модулем 1	60	10	6	40	4	50
Змістовий модуль 2. Літературно-критичні праці та особливості їх створення українською та польською мовами						
Тема 7. Види літературно-критичних публікацій	8	2		6		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 8. Особливості критичного коментаря	10	2	1	6	1	ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 9. Особливості літературно-критичної рецензії	11	2	2	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2

Тема 10. Особливості української та польської анотацій	11	2	2	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 11. Особливості літературно-критичної статті	11	2	2	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 12. Особливості монографічних видань одноосібного та олективного характеру	8		2	6		ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Контрольне творче завдання	1		1			ПКР/10
Разом за модулем 2	60	10	10	36	4	50
Всього годин / Балів	120	20	16	76	8	100

*Форма контролю: Т – тести, ТР – тренінг, ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, ПКР – підсумкова контрольна робота, ДС – дискусія, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти у 3 семестрі включає:

- підготовку до практичних занять: виконання усних і письмових завдань, опрацювання основного й додаткового лексичного та граматичного матеріалу;
- систематизацію вивченого матеріалу для написання кваліфікаційних робіт, підсумкових тестів, аналітичних записок, есе, рецензій та інших творчих завдань;
- створення презентацій та постерів наукового характеру польською та українською мовами;
- окрім названих аспектів, здобувач освіти ознайомлюється з такими темами у межах відповідних змістових модулів:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Літературна критика на тему українського та польського Середньовіччя	6
2.	Літературна критика на тему українського та польського бароко	6
3.	Літературна критика на тему української та польської епохи Відродження	6
4.	Літературна критика на тему українського та польського романтизму	6
5.	Літературна критика на тему українського та польського позитивізму	6
6.	Літературна критика на тему українського та польського модернізму	6
7.	Літературна критика на тему українського та польського Міжвоєнного двадцятиліття	6
8.	Літературна критика на тему українського та польського періоду Другої світової війни	6

9.	Літературна критика на тему українського та польського письменства II половини XX століття	6
10.	Літературна критика на тему українського та польського письменства початку XXI ст.	6
11.	Новітня українська та польська літературна критика	4
12.	Українська та польська проблематика в літературно-критичних публікаціях	6
13.	Особливості українсько-польського літературно-критичного пограниччя	6
	Разом	76

IV. Політика оцінювання

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Відповідно до пункту 4.5. цього положення, згідно з рішенням кафедри полоністики і перекладу здобувачам освіти, котрі під час вивчення освітнього компонента «Літературна критика в українсько-польському контексті» брали участь й досягли значних результатів у конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій з перекладознавства чи полоністики, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) 5 балів, які зараховуються як результати поточного контролю. Оскільки формою контролю є залік, загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Бонусні бали можна отримати за такі види робіт:

- 1) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у фахових вітчизняних чи зарубіжних виданнях або у виданнях, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних (окрім Google Академії) (3 бали за 1 одиницю);
- 2) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у нефахових виданнях (1 бал за 3 одиниці);
- 3) Призове місце у всеукраїнських чи міжнародних наукових конкурсах, олімпіадах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за 1 одиницю);
- 4) Участь у всеукраїнських чи міжнародних конференціях, школах і тренінгах, присвячених перекладу, польській мові та літературі, призові місця у місцевих чи регіональних наукових конкурсах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за кожні три одиниці).

Здобувач освіти лише раз може скористатися з того чи іншого документа (сертифікат учасника, грамота, копія публікації і под.), котрий підтверджує право отримати бонусний бал.

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять – обов’язковий компонент оцінювання. За об’єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

У процесі оцінювання визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають ВК «Літературна критика в українсько-польському контексті» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані подані у [Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Організація ВК «Літературна критика в українсько-польському контексті» дозволяє впровадження в освітній процес елементів дуальної освіти згідно з [Положенням про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти](#).

Зараховуються бали/кредити, які здобувач освіти отримав у процесі реалізації академічної мобільності, згідно з [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюється згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються в онлайн-форматі чи в письмовій формі. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин. Студент допускається до перескладання іспиту чи заліку за умов скликання екзаменаційної комісії.

V. Підсумковий контроль

Формою контролю є залік.

Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна література:

1. Sukharieva S. Peculiarities of national identification in works of “Ukrainian school” representatives of Polish literature. *Волинь філологічна: текст і контекст* / упоряд. Н. Г. Колошук, Т. П. Левчук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 27 : Полоністичні студії. 226 с. С. 162–170 (0,4 др. арк.).
2. Сухарева, С. Атрибути національної самобутності в поезії Лесі Українки та її польськомовних перекладах: як словом висвітлити душу. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2022. № 33. С. 47–57.
3. Sukhareva S. «If You Knew How Important the Word Is»: the Latest Trends in the Biblical Hermeneutics Study in the Ukrainian Polish-language Prose of the Baroque Period. *Bibliotekarz Podlaski: Ogólnopolskie Naukowe Pismo Bibliotekoznawcze i Bibliologiczne*. 2020. Nr 2 (XLVII). S. 343–356 (0,6 др. арк.) <https://doi.org/10.31812/wll.4736>
4. Сухарева С., Криштоф Н. Специфіка розвитку польської та української суспільної лексики в 2014-2022 рр. в контексті конкурсу «Слово Року». *Polsko-ukraińskie spotkania językowe: [monografia zbiorowa]*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2022. С. 65–76.

Додаткова література:

5. Сухарева С. Вагоме слово про Лободовського. Рецензія на монографію: Греля-Кравченко С. Юзеф Лободовський – митець, мислитель, бунтар та українофіл. Життя і творчість. Луцьк: «Синя папка», 2019. 248 с. [рецензія]. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 10. Луцьк : «Вежа-Друк», 2020. С. 86–87.
6. Сухарева С. Польськомовна перекладна проза барокового періоду. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали VIII Міжнародного науково-практичного семінару* (Луцьк, 23 березня 2018 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 208 с. С. 168–172.
7. Сухарева С. История Польши в нарративном дискурсе Юзефа-Игнация Крашевского. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Том 9. Луцьк : «Вежа-Друк», 2019. 103 с. С. 18–26.
8. Сухарева С. «O rycerstwie spod kresowych stanic»: recenzja książki «Organizacja harcerek na służbie w II Rzeczypospolitej». *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 5. Луцьк : «Вежа-Друк», 2016. С. 75–76.
9. Сухарева С. «У кігтях двоглового орла»: спогади Тадеуша Станєвського [рецензія]. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 6. Луцьк : «Вежа-Друк», 2017. С. 86–87.
10. Сухарева С., Нікітчук Н. До питання розвитку ідеї сарматизму в польській культурі та літературі [тези]. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали IX Міжнародного науково-практичного семінару* (Луцьк, 15 березня 2019 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 292 с. С. 83–86.